

Remissvar avseende En trygg uppväxt utan nikotin, alkohol och lustgas (SOU 2024:23)

Svenska Barnläkarföreningen är positiva till utredningen "En trygg uppväxt utan nikotin, alkohol och lustgas" (SOU 2024:34). Vi välkomnar åtgärder som syftar till att skydda barn och unga mot skadliga substanser och utifrån den utgångspunkten tillstyrker Svenska Barnläkarföreningen betänkandets förslag med följande kommentarer och förslag på kompletteringar, som i korthet sammanfattas:

- Att förslaget kompletteras för att säkerställa att barn och ungdomar kan vistas i en nikotin- och tobaksfri miljö även när de är på fritidshem, fritidsgårdar och liknande verksamhet
- Att den högsta tillåtna nikotinhalten i en portion snus sänks till 1 milligram
- Att förslaget kompletteras med reglering av smaktillsatser, färger och förpackningsdesign.

3.8 En ny lag om lustgas

Svenska Barnläkarföreningen tillstyrker förslaget om att en ny reglering av lustgas ska införas. Försäljningen av lustgas behöver regleras eftersom barn och unga använder lustgas i berusningssyfte med risk för akuta och ibland bestående skador.

3.13 Ålderskrav

Ungdomar är extra känsliga och mottagliga för beroende, varför ålderskravet välkomnas. Svenska Barnläkarföreningen tillstyrker förslagen om att lustgas inte ska få säljas till den som inte har fyllt 18 år; att den som lämnar ut en sådan produkt ska förvissa sig om att köparen har uppnått den åldern; att lustgas som säljs till privatpersoner ska tillhandahållas på ett sådant sätt att det går att kontrollera köparens ålder; samt att den som inte har fyllt 18 år ska inte få föra in lustgas till landet.

4.1 En rök-, tobaks- och nikotinfri skoltid

Svenska Barnläkarföreningen tillstyrker förslagen om att rökning och annan användning av produkter som innehåller tobak och nikotin ska vara förbjuden för elever under skoltid i förskoleklass, grundskola och gymnasieskola samt motsvarande skolformer, och att förbudet ska gälla i skolbyggnader och dess närområde under den tid då undervisning pågår samt på skolutflykter och skolresor. Förslaget om att förbjuda rökning och annan användning av produkter som innehåller tobak och nikotin under skoltid ger ett starkare skydd för barns och ungas hälsa jämfört med nuvarande regleringen som avser skolans lokaler och skolgård. Vi välkomnar särskilt att förslaget omfattar även snus och e-cigarett. Vi vill dock påpeka att det bör tydliggöras att förbudet gäller även när det pågår verksamhet i fritidshem och fritidsgårdar.

4.2 Minsta antal portioner i en förpackning med tobaksfria nikotinprodukter

Svenska Barnläkarföreningen tillstyrker förslagen om att en styckförpackning med portionsförpackade tobaksfria nikotinprodukter ska innehålla minst 20 portioner, och att portionsförpackade tobaksfria nikotinprodukter inte ska få tillhandahållas konsumenter på marknaden på annat sätt än i sådana styckförpackningar.

4.3 Högsta tillåtna nikotinhalt

Den av utredningen föreslagna högsta nikotinhalten om 12 milligram i snus har kända skadeverkningar. Folkhälsomyndigheten har föreskrivet att högsta tillåtna nikotinhalten i cigaretter är 1 milligram (HSFL-FS 2016:43). Godkända läkemedel för avvänjning av nikotinberoende innehåller också 1 milligram nikotin. Svenska

Barnläkarföreningen föreslår därför att högsta tillåtna nikotinhalten för nikotinsnus sänks till 1 milligram per portion snus.

Vi saknar även reglering av smaktillsatserna i e-cigarett och snus. Undersökningar visar att smakerna har stor attraktionskraft och lockar nya användare, samt att flera av tillsatserna bidrar till att öka biotillgängligheten för nikotinet (t ex genom att vidga luftvägarna, öka upptaget av nikotinet, mm). Nikotinfritt snus som innehåller socker innebär även stor risk för karies på grund av den långa exponeringstiden. Vidare efterlyser vi förslag på reglering av förpackningens utformning så att det inte är tillåtet att använda design som särskilt tilltalar unga personer.

4.4 Langning av tobaks- och nikotinprodukter

Svenska Barnläkarföreningen välkomnar förslaget om att langning av tobaks- och nikotinprodukter ska förbjudas på motsvarande sätt som langning av alkohol för att försvåra för unga att få tillgång till produkterna. Därmed tillstyrker vi förslagen om att det ska vara förbjudet att som ombud eller på därmed jämförbart sätt anskaffa tobaksvaror, e-cigarett, påfyllningsbehållare och tobaksfria nikotinprodukter till den som inte fyllt 18 år; att förverkande av tobaksvaror, e-cigarett, påfyllningsbehållare och tobaksfria nikotinprodukter ska få ske från den till vilken sådana produkter anskaffats; samt att den till vilken tobaksvaror, e-cigarett, påfyllningsbehållare eller tobaksfria nikotinprodukter har anskaffats ska vara fri från ansvar för medverkan till brottet.

5.3 Serveringstillstånd på svenska fartyg i internationell sjöfart

Svenska Barnläkarföreningen tillstyrker förslaget om att det ska krävas serveringstillstånd för servering av alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat på svenska fartyg i trafik mellan Sverige och utlandet.